

مارعایت می کنیم چون وظیفه است دیگران هم باید رعایت کنند

■ علیرضا خدائی؛ سردبیر

این روزها در کنار بحران کرونا آلوده‌ترین روزهای تاریخ را به گفته کارشناسان طی می‌کنیم، بحران‌های محیط‌زیستی آن قدر زیاد شده است که هر لحظه با یک بحران روبرو هستیم و چندین رسانه هم‌زمان باید اخبار و گزارش‌های آن را پوشش بدهند. آلودگی هوا معضل همیشگی در کلان‌شهرهای دنیا و بخصوص کشور ما است اما امسال یک متهم جدی پیدا کرده است: "مصرف مازوت در نیروگاه‌ها و دیگر واحدهای صنعتی!"

شاید استفاده از برخی حامل‌های انرژی، آلودگی و تاثیر بیشتری در آلاینده‌گی هوا و تخریب محیط‌زیست داشته باشد اما بپذیریم هر نوع سوختی اثرات آلاینده‌گی شدید در هوا و تخریب محیط‌زیست دارد.

همواره کارشناسان انرژی و زیست‌محیطی، منتقد مصرف بی‌رویه هر نوع انرژی و حتی آب در کشور هستند. مصرف بیش از حد انرژی چه گاز و چه دیگر حامل‌های انرژی نظیر بنزین و گازوئیل و مصرف بی‌رویه برق عامل اصلی آلاینده‌گی هوا است و اگر این بهینه‌سازی درست انجام شود شاید نیازی به استفاده از مازوت در برخی واحدها بجای سوخت‌های دیگر نباشد و اگر هم باشد بسیار نازل خواهد بود.

وقتی مصرف‌کنندگان خانگی بی‌رویه از انواع انرژی استفاده می‌کنند پس صنایع به استفاده از سوخت‌هایی نظیر مازوت مجبور می‌شوند. متأسفانه اکثر مردم این روزها بجای اینکه بهینه مصرف کنند دولت را متهم به صادرات حامل‌های انرژی نظیر گاز می‌کنند و اصلاً به این نکته که مصرف بیش از حد حامل‌های سوختنی چه تاثیری در آلاینده‌گی هوا دارد توجه نمی‌کنند!

هرچند که صنایع هم متأسفانه به علت مکان‌یابی نامناسب باعث افزایش آلاینده‌گی هوای شهرها می‌شوند و بسیاری از آنها هم خیلی بهینه‌سازی انرژی را جدی

نمی‌گیرند در نتیجه باعث تشدید این موضوع شده‌اند. بپذیریم که حامل‌های انرژی برای حال و آینده کشور بسیار باارزش هستند و تا وقتی که مکانیزمی مناسب در قیمت آنها اجرا نشود به‌نحوی که کمترین فشار اقتصادی را به مردم وارد نماید و هم باعث شود مردم بهینه مصرف کنند و صنایع هم بهینه‌سازی را در اولویت خود قرار دهند با این معضل آلودگی روبرو خواهیم بود.

امروزه بهینه‌سازی و استفاده از انرژی‌های سبز به علت اختلاف هزینه‌ای که دارند خیلی مورد استفاده در کشور نیست و واحدهایی هم که این کار را انجام می‌دهند بیشتر جنبه تبلیغاتی دارد. دلیل آن هم، فاصله قیمت انرژی‌های فسیلی با انرژی‌های سبز است.

بارها مقالات و گزارش‌هایی در نشریه "توسعه سبز"، پایگاه خبری "سبز رسانه" و دیگر رسانه‌ها خوانده‌ایم که از فناوری‌هایی مختلفی در بهینه‌سازی استفاده می‌شود حتی علاوه بر بهینه‌سازی دو یا چند واحد صنعتی هم‌زمان و مشترکاً از انرژی استفاده می‌کنند تا مصرف به حداقل برسد. اما آنچه مسلم است به علت هزینه‌بر بودن آنها و قیمت نازل انرژی در کشور خیلی واحدها تمایلی به بهینه‌سازی و استفاده از انرژی پاک و سبز ندارند.

مسئله دیگری که مهم است و باید در استفاده از انرژی‌های و جایگزینی انرژی‌های جدید در نظر گرفته شود این است که کلیه تاثیرات زیست‌محیطی و برآورد نهایی آنها را در نظر بگیریم. چند سالی است که شرکت‌های دانش‌بنیان در دنیا در زمینه توسعه استفاده از انرژی الکتریکی فعالیت دارند نظیر خودروهای الکتریکی، اما وقتی به تخریب‌ها و تهدیدهایی که نیروگاه‌های برق بخصوص حرارتی جهت آلاینده‌گی هوا، مصرف بی‌رویه آب و تخریب زیست‌محیطی ایجاد می‌کنند خیلی تفاوتی با تکنولوژی‌های قدیمی تر

که از حامل‌های مستقیم سوختی استفاده می‌کنند ندارند و حتی عملکرد ضعیف‌تری در برآورد کلی دارند. بپذیریم که اولویت اصلی مصرف انرژی باید صرفه‌جویی و بهینه‌سازی باشد با فرهنگ‌سازی استفاده از انرژی و آب، بهینه مصرف کردن انرژی و آب اولویت همه؛ چه خانواده‌ها و چه کسب‌وکارها قرار بدهیم و به حفظ محیط‌زیست کمک نماییم.

امروزه هر صنعت و فناوری باید قبل از هر کاری، توسعه سبز را مدنظر داشته باشد. این روزها که بحث ماینرهای ارزهای دیجیتال؛ مصرف بالای انرژی برق و فشار زیادی که به نیروگاه‌ها وارد می‌کنند و نتیجه آن افزایش آلاینده‌گی هوا شده است (هرچند خیلی کارشناسان معتقدند دلیل اصلی آلاینده‌گی هوا نیستند) اما بپذیریم این تکنولوژی‌ها به علت مصرف مازاد توجیه‌پذیر نیستند.

به‌عنوان یک کارشناس فناوری همواره تاکید به استفاده از فناوری‌های نوین در همه ارکان زندگی و صنعت را دارم اما به‌شرط اینکه تمام مسایل زیست‌محیطی در نظر گرفته شود. مسئله مصرف بالای انرژی برق در استخراج ارزهای دیجیتال اصلاً قابل توجیه نیست و این روزها که همه کارشناسان IT تبلیغ استفاده از فناوری بلاک چین را می‌کنند باید به مسئله میزان مصرف انرژی هم توجه ویژه داشته باشند فناوری باید در مسیر توسعه سبز و پاک باشد نه در جهت آلاینده‌گی و تخریب محیط‌زیست.

ای‌کاش تنها تاثیر زیست‌محیطی مصرف بی‌رویه انرژی آلاینده‌گی هوا بود. متأسفانه بحثی که کمتر بدان پرداخته می‌شود گرمایش زمین و مصرف بی‌رویه آب به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم است که این روزها در شهرها شاهد آن هستیم و اثرات منفی و بحران‌هایی نظیر بارش کم، تبخیر سریع، از بین رفتن گونه‌های گیاهی و جانوری که با شرایط آب‌وهوایی وقف پیدا کرده‌اند و تغییر اکوسیستم را داشته است.

همه کسانی که بیش از سه یا چهار دهه از عمر خود را سپری کرده‌اند تفاوت دمایی و شرایط آب‌وهوایی را تا همین دو دهه قبل را به یاد دارند تابستانی گرم،

بهار و پاییزی معتدل و مرطوب و زمستان‌های سرد و پربراش، با توسعه شبکه گاز کشور و افزایش روزافزون تعداد خودروها و واحدهای صنعتی بخصوص در اطراف شهرها، تابستان‌های طاقت‌فرسا از گرما و بهار و پاییزی چون تابستان و زمستان‌هایی چون پاییز با چاشنی آلاینده‌گی شدید را احساس می‌کنیم.

سوخت مازوت و آلاینده‌گی هوا تلنگری است تا بحث بهینه استفاده کردن انرژی را جدی بگیریم و ای‌کاش مردم آن‌قدر که به افزایش قیمت گوشت و مرغ اهمیت می‌دهند به این بحث هم بیشتر اهمیت بدهند که همین گرمایش زمین در آینده بشر را با بحران کمبود مواد غذایی مواجه خواهد کرد و چه‌بسا همین لیوان آبی که به‌راحتی می‌نوشیم دیگر به این راحتی نباشد.

این روزها که همه توان و سرمایه خود را جهت آینده بهتر فرزندان سرمایه‌گذاری می‌کنیم کاری نکنیم که فرزندانمان درگیر جنگ‌های خونین و یا پرداخت هزینه‌های سنگین برای همین یک لیوان آب خنک باشند و آرزوی فرزندانمان را به یک لیوان آب محدود نکنیم.

دوستانی که در واحدهای صنعتی اشتغال دارند و عموماً نشریه توسعه سبز را مطالعه می‌کنند بارها با ما تماس داشتند که این روزها همه بحران‌های محیط‌زیست به آنها ربط داده شده و مانع‌تراشی شدیدی در راه آنها ایجاد می‌شود، ما منکر تلاش این بزرگواران و نقش اساسی آنها در توسعه و اشتغال‌زایی کشور نیستیم اما بپذیریم که حفظ محیط‌زیست بر همه ما واجب است و به‌عنوان اعضا فرهیخته و زحمتکش جامعه، محیط‌زیست را اولویت اصلی خود قرار بدهید و بازم تاکید می‌کنم بجای اینکه بگویید فلان صنعت یا صنف بیشتر مشکل زیست‌محیطی ایجاد می‌کنند پس چرا ما باید رعایت کنیم بگوییم:

"ما رعایت می‌کنیم چون وظیفه است دیگران هم باید رعایت کنند."